

ליל שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"ו

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ"ד המדבר מן הרמזים שהשם מרמז לכל אדם בכל יום, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), בכל יום יש בו מחשבה דיבור ומעשה, והקדוש ברוך הוא מצמצם אלקותו מאין סוף עד אין תכלית, עד נקודת המרכז של עולם הגשמי שעומד עליו, ומזמין לו לכל אדם מחשבה דיבור ומעשה, לפי היום ולפי האדם ולפי המקום, ומלביש לו בזאת המחשבה דיבור ומעשה שמזמין לו, רמזים כדי לקרבו לעבודתו, בכך צריך להעמיק מחשבתו בזה, ולהגדיל בינתו, ולהבין מהו הרמיונות בפרטיות, שמלוכש בזאת המחשבה דיבור ומעשה של זה היום, שהזמין לו השם יתברך, הן מלאכה או משא ומתן, וכל מה שמזמין לו השם יתברך בכל יום, צריך להעמיק ולהגדיל מחשבתו בזה, כדי להבין רמיונותיו של השם יתברך, ואל זה זוכין על ידי שמכניעין את כח המדמה, שהוא רוח רעה, רוח שמות, ומגבירין את כח השמחה, שהוא רוח נבואה, רוח הקודש, ואז יכולין להשיג את הרמזים של השם יתברך שיש בכל יום, עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו, איך כל אדם יכול לזכות לבחינה של רוח נבואה ורוח הקדוש, והוא על ידי שמסתכל על הרמזים שהשם יתברך מרמז לו בכל יום, כי השם יתברך קורא לכל אחד ואחד בכל יום ויום, שיקום ויתעורר להתדבק בו יתברך באמת, והקריאה הזאת הוא בתוך המחשבות והדיבורים והמעשים, שחולפים ועוברים אצלו בכל יום, ואם ישים לב למה דייקא מחשבות אלו נכנסים במוחו היום, ולמה דיבורים אלו יוצאים מפיו היום, ולמה מעשים אלו באים לידו היום, אזי על ידי עיונו בהם יכול למצוא רמזים נפלאים שהשם יתברך קורא לו על ידיהם, ויש בהם בחינה של רוח נבואה ורוח הקודש ממש, כי השם יתברך קורא לו על ידי מחשבות ודיבורים ומעשים אלו שיתקרב אליו, ואפילו כשעובר עליו מחשבות זרות ובלבולים, וכן עובר עליו מניעות ועיכובים שונים בעבודתו, גם מתוכם האדם יכול להתבונן רמזים להתקרב אליו יתברך, וכמוכא בכתבי האריז"ל, שדייקא מן המחשבות זרות והבלבולים, שחולפים

ועוברים על האדם בשעת התפילה, יכול האדם להתבונן את עוצם מעלת התפילה, ואיך התפילה עולה למקום עליון וגבוה מאד, ועושה תיקונים חדשים בכל פעם, כי אין דומה מחשבות זרות ובלבולים שיש לאדם היום, למחשבות זרות ובלבולים שהיה לו אתמול, ואין המחשבות זרות ובלבולים של תפילת שחרית כמו המחשבות זרות והבלבולים של תפילת מנחה, וכן ממנחה לערבית וכו', ומכל זה יכול האדם להתבונן איך שכל תפילה עושה תיקונים חדשים ונפלאים, שלא נעשו עדיין מימות עולם, וזה לעומת זה מתגבר עליו המחשבות זרות ובלבולים כדי למנוע אותו מהם, אבל כשמתגבר עליהם בכל כוחותיו, ומנתק מחשבתו מתוך הבלבולים לכוון פירוש המילות, ולדבק עצמו בו יתברך, על ידי זה שובר הקליפות המסבכים את הקדושה, וזוכה לפעול דברים עליונים מאד למעלה.

אבל לכל זה צריכין מדת השמחה וההתחזקות, וכמו שאומר רביז"ל (ספר המדות אות תפילה סי' פ"א) תפילה שהיא בשמחה, היא עריבה ומתוקה להשם יתברך, כי בלבולים ומחשבות זרות באים מכח המדמה, שנתבלבל דעת האדם עם דמיונות של שוא ושקר, והם שוברים את רוחו ברוח נכאה וברוח של עצבות, ונדמה לו שאינו שווה שום דבר לפני השם יתברך, ואין תפילתו חשובה לפניו יתברך, וזה גורם לו להתייאש מלהתפלל בכוונה, ומונע אותו מלפעול את כל התיקונים הנפלאים שהיה יכול לפעול בתפילתו, אבל כשאדם מתגבר בשמחה עצומה, ואין מניח את עצמו ליפול בדעתו משום דבר שבעולם, אדרבה, אומר לעצמו, "אם אני רואה שעוברים עלי כל כך הרבה מחשבות זרות ובלבולים, זהו סימן שהתפילה שלי חשובה ויקרה מאד לפניו יתברך, ודייקא מחמת זה רוצים הקליפות לבלבל אותי", אזי הוא מהפך את הרוח רעה ונכאה, לרוח טובה וחזקה, וזוכה לפעול תיקונים עליונים באמת, ושיתגלה אצלו בחינה של רוח נבואה ורוח הקודש ממש.

והנה מבואר בכמה מקומות בדברי רביז"ל, שעיקר מדת השמחה תלוי בשמירת הברית קודש, כי הקליפה המחטאת את האדם בפגם הברית רחמנא ליצלן, נקראת לילי"ת, על שם היללה והעצבות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ר"ה), אבל כשאדם תמיד בשמחה, אזי השם יתברך בעצמו שומר אותו שלא יבא לידי פגם הברית (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קס"ט), נמצא כשאדם מתגבר מאד בכל כוחותיו לשמור על קדושת מחשבתו, שזהו עיקר שמירת הברית, על ידי זה זוכה למדת השמחה, ואזי יכול להבין את הרמזים שהשם יתברך מרמז לו בכל יום, ומתגלה בו בחינה של רוח הקודש ורוח נבואה, והוא חי חיי עולם הבא, בעודו מלובש בגופו בעולם הזה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה בשעה שאמרו ליעקב (בראשית מ"ה) עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים, כתיב, ותחי רוח יעקב אביהם, ואמרו חכמינו הקדושים (מדרש תנחומא וישב) וכי מתה היתה רוחו של יעקב שחיתה? אלא זה רוח נבואה שפירשה ממנו מיום שיצא יוסף, כי אין רוח הנבואה שורה אלא מתוך שמחה (אבות דרבי נתן סוף פרק ל'), וכן פירש"י (פסוק כ"ז), שרתה עליו שכינה שפירשה ממנו, ויש להבין, מהו ענין של הסתלקות רוח נבואה מיעקב אבינו, שהיה קדוש בתכלית הקדושה, וכמו שכתוב (בראשית מ"ט) ראשית כוחי וראשית אוני, שלא קרי מימיו, ומה ניתוסף אצלו "ותחי יעקב" בהתוודע אליו יוסף? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הרמזים והרוח הקדוש שהשם יתברך שולח לכל אדם בכל יום, הוא ממדת צמצום אלקותו יתברך, שמצמצם עצמו מאין סוף לאין תכלית, וכל אחד כפי גודל שמחתו והתבררות רוחו, הוא זוכה להעמיק עיונו בזה יותר ויותר, עד שמוציא רמזים ורוח הקודש בכל פרט ופרט, ולכן גם אצל יעקב אבינו, מיום שפירש ממנו יוסף הצדיק, הרגיש שנסתם ממנו איזה בחינה של מעיינות אלו, שהרי יוסף היה מרכבה למדת צדיק יסוד עולם, שמשם מקור השמחה, ומשם שואבין רוח הקודש, והיה נחשב אצלו בחינה של הסתלקות הרוח חס ושלום, אבל מיד שנתוודע לו ש"עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים" ועומד בצדקתו ותמימותו, אז אמר (בראשית מ"ה) רב עוד יוסף בני חי וגו', ופירש"י, רב לי "עוד שמחה וחדוה" הואיל ועוד יוסף בני חי, שעכשיו נשלם השמחה והחדוה בתכלית השלימות, ושרתה אצלו רוח הקודש בשלימותה, כי בהתייחד יוסף עמו, ניתוסף לו עוד שמחה וקדושה ביותר, וכמו שאיתא במדרש (בראשית רבה פרשה צ"ד סי' ג') על הפסוק ותחי רוח יעקב אביהם, ויאמר ישראל רב וגו', רב כוחו של יוסף בני, שכמה צרות הגיעוהו, ועדיין הוא עומד בצדקו, הרבה ממני שחטאתי, שאמרתי (ישעיה מ') נסתרה דרכי מה' וכו', עיין שם, כי התורה מרמזת לנו בכל זאת, שתכלית השמחה ורוח הקודש שורה אצל האדם כשמתגלה אצלו קדושת יוסף הצדיק, שהוא מדת צדיק יסוד עולם, כי משם שואבין רוח הקודש, ואז יכול להבין הרמזים של השם יתברך שמרמז לו בכל יום, והשם יתברך יזכינו לקדש עצמינו בתכלית הקדושה והטהרה, ולהמשיך עלינו רוח הקדש להבין את הרמזים שהשם יתברך שולח אלינו בכל יום, עדי נזכה להכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ויגש ה'תשס"ו

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מבערגיר ועני מעשה י' דף רל"ו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, ונסע הרוצח עם כל הנ"ל למדינה, שהיתה שם בת הקיסר הנ"ל, כי הרוצח שהוא הס"מ האורב לתפוס נשמות ישראל, ולנתק אותם מחיותם, הוא מוכן לנסוע נסיעות ארוכות, אפילו בשביל נשמה אחת מישראל, כי כולן בת מלכים הן.

ובא אל העיר, שהיתה שם, ועמד עם ספינתו בים, ושלשל האנקירש (העוגן) ועכבה (שקורין "גיאנקירט"), ודימה עצמו לסוחר גדול, כי הבעל דבר, שהוא הס"מ, הוא בעל מסחר גדול, ויודע איך לתפוס את מוח האדם ולסבב אותו בסיבובים רבים, עד שישכח לגמרי מתכליתו הנצחי חס ושלום, כי התרגום של "סביב" היא "סחור" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט'), ועל שם זה נקרא הס"מ סוחר, על שיודע לסבב מוח האדם מן השם יתברך, ולתפוס אותו בסחורותיו הטמאות, וצריכין להישמר ממנו מאד.

והיו נכנסים ובאים שם לקנות אצלו סחורות רבות יקרות, כי הבעל דבר יודע איך לעשות הסחורות שלו גדולות ויקרות בעיני בני אדם, עד שכולם ירוצו ויבואו לקנות ממנו, אבל לבסוף נתוודע להם שאין אצלו כלום, וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן סי' ו') שהיצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה, והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוהז? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוהז מה שהוא מתאוה, ועל כן הכל רצים אחריו, כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ, ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום, כמו כן ממש היצר הרע שהוא מרמה כל העולם, והכל רצים אחריו, ומרמה לכל אחד ואחד עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאוותו, ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום, כי אין מי שימלא תאוותו אצלו, ואשרי המתרחק ממנו לגמרי.

ועמד שם איזה זמן רבע שנה ויותר, ענין של רבע שנה הוא חלק אחד מארבע תקופות השנה, כי השנה נחלקת לארבע תקופות, ובכל אחת מהם יכולים לזכות לדביקות חדשה בהשם יתברך, אבל זה לעומת זה עשה האלקים, שהבעל דבר מארב מאד לתפוס את האדם ברשתו בכל אחד מארבע תקופות השנה, ובפרט בתחילתה, ולכן מובא בשולחן ערוך (יורה דעה סי' קמ"ז סעיף ה'), שהזמן של נפילת התקופה הוא זמן מסוכן, ונוהגים לשפוך המים שהיו מגולים אז, כי יש אז אחיזה ביותר להבעל דבר, וצריכין להישמר ממנו אז ביותר.

והיו נושאים ממנו סחורות יפות שקנו אצלו, וחשקה גם בת הקיסר לקנות סחורה ממנו, ושלחה אליו, שישא סחורה אצלה, ושלח לה, שאינו צריך לזה לשאת סחורה לבית הקונה, אף על פי שהיא בת הקיסר, ומי שצריך סחורה, יבוא אצלו, ולסוחר אין מי שיכריח אותו על זה, כי הבעל דבר הוא ערמומי מאד, והוא יודע חכמות כאלו לתפוס את האדם ברשתו, עד שאינו צריך לבוא אצל האדם כלל, רק הוא יודע להסיתו שיבוא האדם אליו ברצונו, כי כל זמן שאדם עסוק בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, יש לו מגן ומסתור שיגין עליו מפני היצר הרע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין ל'): אומר הקדוש ברוך הוא, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין, אבל מיד שאדם מרפה ידיו מדברי תורה, והולך בטל ומשועמם, אזי תיכף מיד הוא נמשך אחר היצר הרע, כי אין לו מה שימנע אותו ממנו, והוא על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (שבת כ"ב.) הבור ריק אין בו מים, ממשמע שנאמר הבור ריק, איני יודע שאין בו מים? אלא מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו, שתיכף ומיד שהבור ריק ממים, המרומו לתורה הקדושה, אזי נחשים ועקרבים יש בו, שהם הקליפות והמחשבות זרות (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), כי אין לאדם מה שיגן עליו מהם, ולכן הרוצה אמר שהוא אינו צריך לבוא אל הבת קיסר כלל, רק הבת קיסר תבוא אליו ברצונה, כי הוא יודע איך לסבב בני אדם למדת הבטילה, עד שממילא יבואו אליו, והשם יתברך יזכינו לעסוק תמיד בתורה ובעבודה בהתמדה עצומה, עד שנהיו נשמרים מכל נכלי ערמומיות של היצר הרע, ונהיו קשורים ודבוקים בו יתברך באמת, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ויגש ה'תשס"ו

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעוויין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים גוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ז המדבר ממדת הכבוד, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), הנפש היא יקרה מאד, וצריך להיות זהיר בה ולשמרה מאד, על כן צריכין ליוהר מאד, כשבא איזה כבוד חדש לאדם, כי הכבוד הוא אם כל חי, והוא שורש כל הנפשות, וכשהנפש מסתלקת, היא מסתלקת אל הכבוד, שהוא שרשה, בבחינת (ישעיה נ"ח): "כבוד ה' יאספך", שהסתלקות ואסיפת הנפשות הם לתוך הכבוד, כי שם שרשם כנ"ל, ועל כן כשבא כבוד חדש לאדם, צריך ליוהר ולהישמר, כי אולי בא הכבוד, חס ושלום, בשביל הסתלקות, כדי שתסתלק הנפש אל הכבוד, שהיא שרשה כנ"ל, אך מדה טובה מרובה, ועל כן על פי הרוב, בא הכבוד לטובה, דהיינו, כשבא נפש חדשה אל האדם, אזי היא באה מלובשת בהכבוד, שהיא אם כל חי כנ"ל, ועל כן כשבא כבוד חדש לאדם, על פי רוב הוא לטובה, דהיינו שבא נפש חדשה לאדם, על ידי זה הכבוד וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו את ענין מדת הכבוד, איך שהוא דבר מסוכן מאד, אם מפריד את הכבוד מן השם יתברך, ולוקח את הכבוד לעצמו חס ושלום, כי הכבוד הוא שורש הנפשות, שכל נפש ונפש מישראל בא מלובש במדת הכבוד, ועיקר תכליתה הוא לגלות הכבוד של השם יתברך, דהיינו שיראה בכל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו להרבות את כבוד השם יתברך בעולם, ולגלות את כבודו יתברך בכל מקום, בחינת (ישעיה ו') מלא כל הארץ כבודו, אבל אם מפריד ולוקח את הכבוד לעצמו חס ושלום, יכול לגרום הסתלקות הנפש חס ושלום, כי הרי משתמש עם הכבוד להנאתו ולצרכו, והרי הוא כמשתמש בכתר המלך, שעונשו גדול מאד רחמנא ליצלן, ולכן מי שרוצה כבוד הוא שוטה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ד), כי איך ירצה בן אדם שיש לו דעת ושכל אמיתי, לקחת את הכבוד של המלך לעצמו, הרי אין בזיון גדול מזה, ולכן בכל פעם שבא לאדם איזה כבוד, עליו להתבונן איך יגיע מן הכבוד הזה איזה כבוד להשם יתברך, ובוה הוא

מעלה את מדת הכבוד לשורשה, ומקבל תוספת נשמה חדשה מלמעלה, ומתרבה על ידו כבוד השם יתברך עילא ותתא.

והנה איך יודעים אם בן אדם זוכה לקבל מדת הכבוד כראוי? זהו על ידי שרואים איך הוא מכבד את הבריות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד') איזהו מכובד, המכבד את הבריות, כי מי שיש לו מדת הכבוד בקדושה, וכל הכבוד שלו הוא רק בשביל כבוד השם יתברך, הוא ירבה תמיד לכבד את כל הבריות, ולשפוך עליהם מדת הכבוד בשפע גדול מאד, כי הרי אינו צריך את הכבוד לעצמו, ורוצה את הכבוד רק בשביל השם יתברך, ולכן רוצה לראות את הכבוד גם אצל כל אחד ואחד מישראל, והוא כדוגמת הכלי המתמלא, שמתני יודעים שהכלי כבר מלא לגמרי? כשנשפך מה שבתוכו על כל גדותיו, אז יודעים שהכלי מלא לגמרי, וכן הוא אצל בן אדם, מתי יודעים שהוא איש מכובד, כשרואים שהוא מכבד את כל בריה, זהו סימן שהוא בעצמו כבר מלא כבוד, וכל רצונו לראות את הכבוד אצל כולם, כי הכבוד הוא התגלות כבוד השם יתברך, שהוא עיקר תכלית הבריאה, והוא רוצה לראות כבוד השם יתברך בכל מקום ובכל אדם.

וזהו ענין מצות כיבוד רבו, ומצות כיבוד אב ואם, שעל כבודם אנחנו מצווים ביותר, כי רבו מביאו לחיי עולם הבא, ואביו ואמו מביאו לחיי עולם הזה, נמצא שהם מזכים אותו להגיע אל תכליתו הנצחי בזה ובבא לנצח, שימצא את כבוד השם יתברך בכל מקום, ולכן מדה כנגד מדה אנחנו מצווים לכבד אותם ביותר, כי בזה אנחנו מכירים להם טובה על התגלות הכבוד שמגלים לנו, ואנחנו חוזרים ומעלים את הכבוד אל השם יתברך, ולכן שכר מצוות אלו אריכות ימים, שיזכה לראות בכבוד ה', לעד ולנצח נצחים, אבל מי שגורם להם צער ובזיון חס ושלו, אזי עונשו גדול מאד רחמנא ליצלן, כי הרי פוגם בשורש הכבוד, והוא נענש מדה כנגד מדה, שגם בניו והמשך דורותיו אינם מכבדים אותו רחמנא ליצלן, כי הרי מנע מהם הכבוד, ולכן אשרי הזוכה ליהרר מאד במצות כיבוד רבו ובמצות כיבוד אב ואם כראוי, כי על ידי מצוות אלו יזכה להעלות מדת הכבוד לשרשו, ולגלות כבוד השם יתברך בעולם באמת, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע ענין הנ"ל של מעלת הגורם כבוד ונחת רוח לאביו, ולהיפוך כמה גרוע הגורם צער ואי כבוד לאביו, כי מובא במדרש (תנחומא ויגש ס"ו מ'), בשעה שעסק יהודה במכירת יוסף, אמר הקדוש ברוך הוא ליהודה, אין לך בנים עד

עכשיו, ואין אתה יודע צער בנים, אתה מנגנת את אביך והטעית אותו במרף מרף יוסף, הייך תשא אשה ותקבור את בניך ותדע צער בנים וכו' ורק אחר שמסר נפשו על בנימין אז נמחל לו, עיין שם, נמצא שנענש מאד על שגרם צער ליעקב אביו, ולהיפוך, מצינו (מדרש אגדה) שסרה בת אשר רצתה והקדימה והגידה ליעקב שעוד יוסף חי, ובזכות זה בירכה אותה יעקב ועדיין היא חיה, וכמובא בסדר עולם שסרה בת אשר חיה לעולם, כי גודל מעלת הגורם נחת רוח להוריו אין לשער ולתאר כלל, והוא ענין של הכרת הטוב כנ"ל, שמכיר טוב להוריו שגילו לו כבוד השם יתברך, ולכן זוכה לראות בכבוד ה' לעולם, וכעין שמצינו בספר שופטים (פרק א') שבשעה שהלכו בני יוסף ללכוד העיר לוז, ולא ידעו מבוא העיר, כתיב (שופטים א' פסוק כ"ד) ויראו השומרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד, ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו, וילך האיש ארץ החיתים ויבן עיר ויקרא שמה לוז הוא שמה עד היום הזה, ואמרו חכמינו הקדושים (סוטה מ"ו:): שאין בעיר הזאת רשות למלאך המוות ליכנס לתוכה, ומי שרוצה למות צריך לצאת מן העיר, הרי שמחמת מדת הכרת הטוב, זכו לחיי עולם ולראות בכבוד ה' לנצח, והשם יתברך יזכינו להגיע אל מדת הכבוד באמת, שיהיה כל כבודינו רק בשביל כבוד השם יתברך לבד, עדי נזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

